

Liigikaitse seadusandlus

Kadri Alasi

Keskkonnaministeerium

Looduskaitse osakond

Õigusaktid

- **Looduskaitseseadus (LKS)**
- Kaitsekategooriate määramine
- Püsielupaikade kaitse-eeskirjad
- Ümberasustamise kord
- Teadustöö tegemise kord
- Märgistamise kord
- III kategooria liigi surmamine
- Looma tekitatud kahju hüvitamise kord
- Keskkonnakahju hüvitamise kord

Kaitstavad loodusobjektid

- Kaitsealad
- Hoiualad
- **Kaitsealused liigid**, kivistised ja mineraalid;
- **Püsielupaigad**
- Kaitstavad looduse üksikobjektid
- Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid

Kaitsekategooriad

Eestis on kaitse alla võetud **570** liiki

Vastavalt ohustatuse astmele on 3 kaitsekategooriat:

- I - haruldased, hävimisohus või väljasuremisohus olevad liigid (**64** liiki)
- II - ohustatud liigid, arvukus langeb ja levila väheneb (**262** liiki)
- III - praegu veel suhteliselt tavalise liigid, kes võivad aga ohutegurite jätkumisel muutuda ohustatuks (**244** liiki)

Liigikaitse toimub kahel tasandil:
elupaikade kaitse ja **isendi** kaitse

Elupaikade kaitse

- I kategooria - **kõik** teadaolevad elupaigad/kasvukohad võetakse kaitse alla
- II kategooria – vähemalt **50%** elupaikadest/kasvukohtadest võetakse kaitse alla
- III kategooria - vähemalt **10%** elupaikadest/kasvukohtadest võetakse kaitse alla

Püsielupaik (PEP)

- kaitsealuse liigi elupaik, kasvukoht
- lõhe või jõesilmu kudemispaik
- pruunkaru talvitumispaik
- jõevähi looduslik elupaik
- mägra rohkem kui kümne suudmega urulinnak

- Püsielupaigad võetakse kaitse alla keskkonnaministri määrusega (kaitse-eeskiri ja piirid).

Nn automaatne PEP (ring)

- Lendorav - 25 meetrit
- Merikotkas, madukotkas ja kalakotkas - 200 meetrit
- Suur-konnakotkas ja must-toonekurg- 250 meetrit
- Väike-konnakotkas - 100 meetrit
- Kaljukotkas - 500 meetrit
- Väike-konnakotka ja suur-konnakotka segapaar - 250 meetrit

Sihtkaitsevööndi režiim ja ajaline liikumiskeeld

Erandid: põllumaal ja õuemaal, teel, õppe- või teadusotstarbel filmimine, pildistamine ning häälte salvestamine

LKS muudatus

Nn automaatses PEP-s (ringis) on lisaks lubatud:

- marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste varumine
- jahipidamine
- kalapüük
- püsielupaiga valitseja nõusolekul koosluse kujundamine vastavalt kaitse eesmärgile, liigi elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus ning olemasoleva ehitise hooldustööd

SKV ja liikumiskeeld ei kehti haritaval maal, õuemaal, teel ja loodusliku rohumaal hooldamisel

LKS muudatus

Hallhülge, viigerhülge, pruunkaru, hundi, ilvese, euroopa naaritsa, merikotka, kalakotka ning rändel olevate sookurgede, **luikede**, hanede ja laglede tekitatud kahju ning kahjustuste ennetamiseks rakendatud abinõudele tehtud kulutused hüvitatakse osaliselt

Isendi kaitse

Isend Looduskaitseseaduse tähenduses on igas arengujärgus loom, taim või seen või looma, taime või seene äratuntav osa.

- **Reguleeritud on kaitsealuse liigi isendi:**
- surmamine
- püüdmine ja häirimine
- loodusest eemaldamine
- rändeteede kaitse
- teabe avalikustamine
- tehingud

Surmamine

Kaitsealuse loomaliigi isendi tahtlik surmamine, välja arvatud eutanaasia eesmärgil, on keelatud

Erandid:

- otsene oht inimese elule või tervisele (I kat)
- elanikkonna ohutus (I kat)
- lennuohutus
- olulise vara kahjustamise vältimine
- õppe- või teadusotstarve
- jahiulukid

Keskkonnaametile teatamine ja luba

Kaitse alla mittekuuluvat looma, kes põhjustab kahju, nagu närilised, putukad, teod ja lestad, võib surmata vara või tervise kaitseks

Häirimine

Kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud

Erandid:

- vigastuse ravimiseks
- õppe-, meditsiini- või teadusotstarbel
- taasasustamiseks või ümberasustamiseks

Keskkonnaameti luba

Kõik looduslikud linnud

Keelatud on:

- pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine
- tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal

Erandid:

oht inimese elule või tervisele , elanikkonna ohutus, lennuohutus, olulise vara kahjustamine, õppe- või teadusotstarve

Keskkonnaametile teatamine ja luba

Taimed, seened, selgrootud

- **I ja II kaitsekategooria taimede ja seente kahjustamine, sealhulgas korjamine ja hävitamine, on keelatud**

Erand: Liigi kaitse tegevuskava meetmete elluviimine

- **Keelatud on III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas**

Tehingud

Keelatud on tehingud I, II ja III kaitsekategooria liigi isendiga

Erand: tehistingimustes kasvatatud järglased

Lindude ja direktiivi liikidega on samuti tehingud keelatud välja arvatud tehistingimustes sündinud järglastega või juhul, kui isendid on surmatud või loodusest eemaldatud seaduslikul teel

Veel liigikaitsest

- Võõrliigid
- Kodumaiste liikide asustamine, loodusest eemaldamine ja tehiskeskkonnas hoidmine
- Märgistamine
- EL liigikaitse (Natura, Bern, hülgemäärused)
- Rahvusvaheline liigikaitse (Bonn ja tema lepped (AEWA, EUROBATS, ASCOBANS), CITES, IWC, IUCN)
- Tegevuskavad

Aitäh!

Kadri Alasi

Kadri.alasi@envir.ee

6262882